

О.І. Лебединська, канд. екон. наук, доцент
Харківський національний аграрний університет

РОЛЬ АГРОЛОГІСТИЧНИХ КОМПАНІЙ В ТОРГІВЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ПРОДУКЦІЄЮ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ

У статті розглядаються агрологістичні компанії які працюють на міжнародних ринках, розкриті особливості їх розвитку і функціонування в умовах глобалізації, з точним дотриманням усіх законодавчих правил і норм доставки товару.

Ключові слова: агрологістика, міжнародна логістика, матеріальний потік, логістичний ланцюг постачань, міжнародний ринок.

Постановка проблеми. Агропромисловий комплекс України приносить 16 % від всього ВВП країни, в аграрній сфері зайнято близько 3,5 млн. чоловік. Обсяги виробництва сільськогосподарської продукції набагато більші, ніж можуть бути реалізовані на внутрішньому ринку. Тому Україна є активним експортером сільськогосподарської продукції. Питома вага експортних операцій з доставки сільськогосподарської продукції з України становить близько 35-38% від сукупного обсягу зовнішньої торгівлі. На сьогоднішній день Україна посідає третє місце світового експорту продовольства, а за обсягами експорту соняшникової олії займає лідируючу позицію, перевезення масла з України приносить більше 3 млрд. доларів щорічно [1, 2].

На сьогоднішній день експорт сільськогосподарської продукції з України здійснюється в 174 країни світу. Основні обсяги продукції сільського господарства припадають на Китай (9 %), Індію (7,4 %), Єгипет (6,9 %), Іспанію (5,8), Туреччину (5,2), Італію і Нідерланди (близько 4 %), Польщу і Саудівську Аравію (по 3,2 %), Іран (3 %).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням становлення міжнародної логістики, її значення для підприємств приділяли увагу М. Кузнецов, А. Борисов, Д. Тихонов [3] та інші. Процеси глобалізації підвищили роль логістики в міжнародному бізнесі та формуванню оптимальних міжнародних транспортно-логістичних маршрутів. Міжнародну та глобальну логістику досліджували Є. Крикавський, Н. Чернописька [4], Н.М. Васильців [5], І.М. Майорова [6]. Аналіз літературних джерел дозволив виявити, що більшість досліджень в

агропромислового комплексу були здійснені в переробних галузях, тоді як логістика сільськогосподарського виробництва залишається поза увагою науковців і практиків [7, 8].

Формування цілей статті. Логістика з фундаментальної науки все більше переходить в практичну площину діяльності підприємств. Застосування логістики в сільському господарстві дозволяє знизити загальні витрати, підвищити продуктивність праці та якість обслуговування споживачів, і як результат отримати конкретні переваги як на внутрішньому так і зовнішніх ринках.

Виклад основних результатів досліджень. За результатами 2017 року український аграрний експорт має тенденції до стабільного зростання і складає понад \$16 млрд. Україна експортує аграрну продукцію в країни Азії – понад \$7 млрд, Європу – \$5,2 млрд та Африку – 2,4 млрд. Вітчизняні аграрії можуть розвивати органічне сільськогосподарське виробництво, яке є надзвичайно прибутковим і переважно експортується до Європейського Союзу. Реалізація зернових та олійних культур є затребуваною на світових ринках. Крім того, досить перспективним є розвиток виробництва нішевих культур. До яких належать і крупи, деякі ягоди і продукти з них. Однак існує проблема пов'язана з відсутністю інвестицій, досвіду і допомоги виробникам для виходу на зовнішні ринки. Тому, для того щоб збільшити обсяги продажів готової української агропродукції, за кордон, державі потрібно проводити відповідну політику.

Україна транспортує в Індію соняшникову олію, насіння соняшнику, зерно, окрім агропродукції експортуються різні добрива, машини, обладнання, двигуни, продукція хімічної промисловості. З Індії перевозяться такі товари, як арахіс, кофе, чай, м'ясо буйвола.

Єгипет є одним з крупних споживачів сільськогосподарської продукції України. Це зернові, соняшnikова олія, насіння олійних культур, тютюн, вершкове масло, молочна і кондитерська продукція, напівфабрикати, мінеральні добрива, будівельні матеріали. Із Єгипту імпортують цитрусові, овочі, горіхи, цедра, текстиль, сировина для промисловості.

Туреччина є одним з самих важливих торговельних партнерів, з якою Україна має позитивне торговельне сальдо. Україна постачає зернові, кукурудзу, насіння соняшнику, соняшникову олію, мед, цукор, горіхи, жири, добрива, деревину. Основними товарами отриманими з Туреччини є риба, гвоздика, овочі, інжир, цитрусові, курага, насіння, оливкова олія, готова продукція харчування, мінерали, хімічна продукція, полімери, шкіра і одяг з шкіри, ДВП - плити, паперові вироби, текстиль, взуття, вироби з каміння, кахель, скло, посуд, прокат, побутова техніка, електрообладнання, медичні прибори, меблі, люстри.

Міжнародними перевезеннями сільськогосподарської продукції займаються багато логістичних компаній, які оперативнo, з точним дотриманням усіх законодавчих правил і норм здійснюють доставку товару. Доставка міжнародних вантажів залежить від багатьох факторів, пункту призначення, виду транспорту, терміновості, найменування, обсягів і вазі вантажу, інвойсної вартості, періоду перевезень, способу відправки.

Компанія «КИЙ АВІА КАРГО» більше 10 років працює на ринку міжнародних вантажоперевезень, здійснює митне оформлення імпорту і експорту, надає професійні послуги, що забезпечує надійний процес ведення справ, та попереджає виникнення ризиків у найскладніших і нестандартних ситуаціях, які виникають у процесі митного очищення вантажів.

Для виробників сільгосппродукції будь-якої форми власності «КИЙ АВІА КАРГО» надає послуги на перевезення сільськогосподарської продукції, за вигідними тарифами. «КИЙ АВІА КАРГО» спеціалізується на перевезенні вантажу морем в різні країни світу з портів України у 20-ти та 40-ка футових контейнерах. Сьогодні найбільш популярним є контейнерне перевезення вантажів, за яким здійснюється транспортування з різних країн світу до України за схемою FCL (Full Container Load) и LCL (Less Than Container Load) [9]. Перевезення морських контейнерів та вантажу здійснюється власним транспортом, що дозволяє значно спростити організацію відправлення та доставки до складу отримувача.

Міжнародні контейнерні перевезення вантажу морем: система LCL – один з найбільш економічних систем транспортування вантажу. Її основна особливість полягає у тому, що такі контейнерні перевезення морем не дорогі, а під час транспортування забезпечується максимально можливе збереження вантажу від пошкодження. Економія досягається за рахунок того, що клієнт оплачує лише свою частину вантажу, а не увесь контейнер. Збірні перевезення передбачають формування збірного вантажу, що належить кільком власникам. Такий вантаж формують шляхом поєднання невеликих партій на пункті відправлення і відправляють за єдиним транспортним документом. Перевезення контейнерами збірного вантажу здійснюється у строки, що були обговорені в процесі формування маршруту. Транспортування вантажу морем здійснюється із дотриманням усіх норм безпеки, якості, акуратно і з великою відповідальністю. Компанія несе відповідальність за збереження та цілісність збірного вантажу.

Тарифна сітка системи LCL передбачає розрахунок суми в метрах кубічних, а мінімальний розмір вантажу – 1 кубометр. Компанія надає комплексне обслуговування на всіх етапах, починаючи з митного оформлення і закінчуючи доставкою до терміналу споживача. Окрім цього

список послуг компанії включає страхування на усі випадки пошкодження вантажу. Контейнерні перевезення морем з Іллічівська та контейнерні перевезення морем з Одеси є фінансово вигідними, оскільки вартість транспортування вантажу морем суттєво нижча за вартість перевезення іншими видами транспорту. Такі перевезення мають лише один недолік – потребується більше часу, проте якщо за адекватного оцінювання вантажу фактор часу не є основним, то перевезення морем – є оптимальним варіантом. Найбільш швидкий, але і найбільш дорогий спосіб доставки вантажу є авіаційний, який використовують для перевезень, продукції яка швидко псується.

Фрахтування цілих контейнерів FCL через Одесу та FCL через Іллічівськ є ідеальним для оптимізації транспортних операцій з імпорту та експорту морським шляхом. При цьому власник вантажу має виключне право на використання усієї ємності контейнеру.

Перевезення зерна з України має свої особливості, які обов'язково необхідно врахувати. Це вибір способу перевезення, визначення точки постачання, обсягів вантажу, терміновості і т.д. Міжнародна логістична компанія «КІЙ АВІА КАРГО» здійснює транспортування агропродукції оптимальними методами. Для доставки невеликих партій зернових оптимально підходить автомобільний транспорт, різного виду зерновози. Перевезення зерна з України в країни СНД зазвичай здійснюється залізничним транспортом – хоперами-зерновозами. На морські перевезення припадає близько 90% всього експорту зерна з України, з точки зору логістичної структури, чорноморські порти відмінно підходять для відвантаження зерна в Китай, Єгипет, Таїланд, Ізраїль, Арабські Емірати.

Комплексно підходячи до надання послуг з перевезення зерна, «КІЙ АВІА КАРГО» забезпечує підготовку всієї товаротранспортної документації в повній відповідності з міжнародними стандартами і особливостями митного законодавства країни-імпортера. Крім того, обов'язковим є отримання фіто санітарних сертифікатів та санітарно-епідеміологічних висновків, контроль підготовки зерна до перевезення, проходження процесу дегазації, рівень вологості не повинен перевищувати 1,5%, страхування вантажу дозволить мінімізувати ризики вантажовідправника.

В цілому вартість доставки зернових від сільгоспвиробника в порти України вища, ніж у США і більшості країн Європи. За словами радника з питань аграрної політики групи Світового банку Олега Нів'євського «Близько 18% логістичних витрат в Україні пов'язані з доставкою пшениці безпосередньо з поля в порти, тоді як у Франції та Німеччині, наприклад,

цей показник становить лише 8 %, в США — близько 6 %. Близько 20 % припадає на доставку зерна з елеватора в порт, тоді як у Франції та Німеччині витрати становлять 13-14 %. У США на них припадає до 22 % всіх логістичних витрат». Загальний рівень витрат на зернову логістику в Україні становить в середньому \$40 за тону [1].

У 2017 р. аграрна торгівля України з країнами ЄС збільшилася проти 2016 р. За січень–вересень 2017 р. торгівельний оборот сільськогосподарськими товарами між Україною та Європейським Союзом становив \$ 5,8 млрд, майже на третину - 31,2 % - перевищивши відповідні показники минулого року. При цьому для нашої держави позитивне сальдо становить \$ 2,6 млрд, що на \$ 1 млрд більше минулого року [2].

Понад 50 % світового експорту припадає на соняшникову олію вироблену в Україні, так як за якістю вона вважається кращою в світі. Основними споживачами української рослинної олії є Китай, Індія, Туреччина, Єгипет, Іран, а також країни ЄС.

Компанія «КИЙ АВІА КАРГО» надає послуги з перевезення рослинної олії різними способами. По перше, найбільш оперативним способом доставки невеликих партій рослинної олії є автоперевезення; по друге, одним з найбільш економічно вигідних і доцільних способів перевезення олії на великі відстані є залізничні перевезення; по третє, контейнерні перевезення це оптимальний варіант для експорту розфасованої рослинної олії, особливо при морських перевезеннях.

У світі розгалуженою сіткою представництв і партнерів представлені логістичні компанії ZAMMLERGROUP. Ці компанії надають повний комплекс логістичних послуг за всіма видами перевозок, митного оформлення, зберігання вантажів та експортно-імпортних операцій.

ZAMMLER — перший український ЗРІ-оператор. На ринку ця компанія представлена уже 10 років. За час роботи ZAMMLER ввійшов до п'ятірки кращих українських компаній в логістичній галузі. Місією ZAMMLERGROUP є розвиток логістичної галузі України і міжнародних торгівельних відносин. Ціль – забезпечення максимально зручного сервісу на рівні європейських логістичних стандартів.

Група компаній ZAMMLER здійснюють повний спектр митного оформлення вантажу. Також спеціалістами компанії надаються: консультації на етапі підписання контрактів на постачання, оформлення документів; послуги митних брокерів (всі види оформлення вантажів в митних органах); митне оформлення в оптимальні терміни в митних режимах імпорту, експорту, транзиту, тимчасового ввозу/вивозу, та інші; акредитацію на митниці; пояснення правових особливостей використання різних митних режимів; повний супровід зовнішньоекономічних операцій,

складання контракту та супровідних документів (іновайс, пакувальний лист, CMR, книжка МДП та інші) у відповідності з вимогами діючого законодавства; підбір кодів товарів, повна консультація за вибраним кодом у відповідності до тарифного і нетарифного регулювання; розрахунок вартості митного оформлення вантажів, планування кошторису митних витрат за вантаж; одержання усіх необхідних документів для проходження процедури митного оформлення (сертифікація, одержання висновків, ветеринарних і фіто санітарних сертифікатів, ліцензування та інших дозвільних документів); консультації відносно порядку нарахування та оплати митних платежів, порядку надання митних пільг та умов їх дії; одержання сертифікату EUR1 для різних категорій товарів; оформлення вантажу в режимі ИМ40ЕА, в якому транспортний засіб з вантажем при перетину кордону відразу може їхати на склад отримувача (заїжджати на митний термінал немає необхідності), що дозволить суб'єкту зменшити фінансові витрати на оформлення і скоротити час на доставку; надання послуг митного складу (СТС, МЛС); вирішення митних спорів, оскарження незаконних постанов та рішень митних органів.

Логістична галузь має цілу низку проблем: катастрофічна зношеність залізничних вагонів та залізничного полотна, відсутність річкового транспорту, автомобільних доріг відповідного рівня, авіаційної інфраструктури, необхідної кількості складських площ та навіть професіоналів, які здатні виконувати сучасні логістичні завдання. Але Україна має всі шанси розвивати логістику в державі як один із пріоритетних напрямів в економіці.

Останнім часом в логістиці все більшу популярність набуває крос-докінг – спосіб відвантаження і переміщення вантажу по принципу доставки товарів до замовника без зберігання на складі, напряму без зупинок. Такий спосіб вважається ідеальним для підприємців, які купують товари крупним оптом і у яких є необхідність доставки товару в обмежені терміни.

Існує декілька методів використання крос-докінгу в логістиці.

Перевантаження товару з транспорту в транспорт. Цей метод передбачає перевантаження товару з одного транспортного засобу в другий, в більшості іншого типу, наприклад, з контейнеру в автомобілі, або навпаки.

Доставка товару, направленою від різних виробників. Даний метод дозволяє консолідувати товар від різних постачальників в одну партію, яка услід буде відправлена замовнику. Мілкі партії різноманітних товарів спочатку збираються на крос-докінговий майданчик, після чого перевантажують в один транспорт і направляють кінцевому замовнику.

Роздрібна розсилка великої партії товару. Крос-докінг дозволяє також отримати оптову партію від виробника, а потім розіслати її мілкими партіями по різних торговельних точкам.

Ці методи і наявність митно-ліцензійного складу дозволяють розмитнювати товари не відразу, а в міру необхідності, або не розмитнювати взагалі (якщо товари йдуть під митним контролем транзитом), здійснювати перепродаж вантажів зі зміною вартості товару, продавця, покупця і т.п.

Крос-докінг є ідеальним методом доставки вантажу для оптовиків, які потребують швидкого отримання товару для його подальшої реалізації через кілька торговельних точок; компаній - імпортерів в Україну, компаній, які закупають і продають товари з / в країни, де вимагається доставка морем (напр. Китай, США і т.д.).

Міжнародна група логістичних компаній ZAMMLER надає оптимальні партнерські умови з крос-докінгу, здійснює швидку доставку вантажів і доставляє різні товари в найкоротші терміни, маючи в розпорядженні 8 офісів в різних містах і країнах, надає повний комплекс послуг в сфері авто-, авіа- і морських перевезень, митно-брокерського оформлення, складських послуг.

Висновки. Підвищення ефективності процесу транспортування продукції АПК полягає в узгодженні, раціоналізації, забезпечення ритмічності, своєчасності доставки, збереження продукції, і оптимізації діяльності всіх видів транспорту в єдину систему. Модернізація транспортних засобів, розширення впровадження спеціалізованого транспорту логістичними транспортними компаніями, розширення, поглиблення мережі інтеремодальних, комбінованих перевезень продукції АПК із збереженням її якості і екологічної чистоти сприятиме раціоналізації та оптимізації транспортних перевезень продукції АПК, забезпечить активізацію та узгодження транспортної роботи з функціонування галузі та підвищення економічної ефективності.

Впровадження логістичних концепцій транспортної логістики дасть можливість створити синергізм між процесом транспортування та процесами виробництва і зберігання сільськогосподарської продукції, що вплине на підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, виведення агропродукції на світові ринки збуту та підвищення експорту. Це позитивно впливатиме на економічне становище України.

Бібліографічний список: 1. Зернова логістика в Україні дорожча аніж в США і Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу

:<http://landlord.ua/zernova-logistika-v-ukrayini-dorozhcha-anizh-u-ssha-i-uevropi>. 2. Україна збільшила виручку від аграрного експорту до ЄС на 40% [Електронний ресурс]. – Режим доступа:<https://www.unian.ua/eurobusiness/2219174-ukrajina-zbilshila-viruchku-vid-agrarnogo-eksportu-do-es-na-40.html>. 3. Кузнецов М. Транспортно-логистическое взаимодействие стран в контексте мировой торговли / М. Кузнецов, А. Борисов, Д. Тихонов // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. – 2014. – № 1. – С. 58–74. 4. Крикавський Є. Україна у глобальних ланцюгах поставок / Є. Крикавський, Н. Чернописька // Логістика: теорія та практика. – 2012. – №1. – С. 92–100. 5. Васильців Н.М. Передумови та тенденції розвитку глобальної логістики / Н.М. Васильців // Вісник НУ «Львівська політехніка». – 2010. – № 669. – С. 267–275. 6. Майорова І.М. Інноваційні підходи розвитку логістичної інфраструктури системи міжнародної торгівлі / І.М. Майорова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2011. – № 1. – С. 33–38. 7. Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: меняющийся мир. Доклад НРС США [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.e-reading.club/book.php?book=145433>. 8. Ласло Э. Пути, ведущие в грядущее тысячелетие. Проблемы и перспективы / Э. Ласло [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://vivovoco.astronet.ru/VV/PAPERS/HISTORY/ERVIN2.HTM>. 9. Морські контейнерні перевезення / [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://www.cargo-ukraine.com/uk/mizhnarodni-perevezennya/morski-kontejnerni-perevezennya>.

О.И. Лебединская. Роль агрологистических компаний в торговле сельскохозйственной продукцией на международных рынках. Международными перевозками сельскохозйственной продукции занимаются многие логистических компании, которые оперативно, с точным соблюдением всех законодательных правил и норм осуществляют доставку товара.

Обязательно необходимо учитывать особенности перевозки агропродукції из Украины. Это выбор способа перевозки, определение точки поставки, объемов груза, срочности и т.д. Украина имеет все шансы развивать логистику в государстве как один из приоритетных направлений в экономике. Но логистическая отрасль имеет целый ряд проблем: катастрофическая изношенность железнодорожных вагонов и железнодорожного полотна, отсутствие речного транспорта, автомобильных дорог соответствующего уровня, авиационной инфраструктуры, необходимого количества складских площадей и даже

профессионалов, которые способны выполнять современные логистические задачи. Внедрение концепций транспортной логистики позволит создать преимущества между процессом транспортировки и процессами производства и хранения сельскохозяйственной продукции. Это повысит конкурентоспособность отечественных товаропроизводителей, вывод агропродукции на мировые рынки сбыта и повышения экспорта

Ключевые слова: Агрологистика, международная логистика, материальный поток, логистическая цепь поставок, международный рынок.

O.I. Lebedinska. The role of agro logistics companies in agricultural trade in international markets. The introduction of transport logistics concepts will create the benefits of transportation and production and storage of agricultural products. This will increase the competitiveness of domestic commodity producers, the withdrawal of agro-products to world markets and increase exports. This will positively affect the economic situation of Ukraine.

The transportation of grain from Ukraine has its own peculiarities that must be taken into account. This is a choice of transportation method, determining the point of delivery, volumes of cargo, urgency, etc. The international logistics company "KIY AVIA CARGO" carries out transportation of agroproducts with the best methods. For the delivery of small batches of cereals, road transport, various types of grain trucks are best suited. The transportation of grain from Ukraine to the CIS countries is usually done by train - hoppers-grain carriers. Sea freight accounts for about 90% of the total export of grain from Ukraine, in terms of the logistic structure, the Black Sea ports are excellent for shipment of grain to China, Egypt, Thailand, Israel, the United Arab Emirates.

The logistics industry has a number of problems: the catastrophic depreciation of rail cars and railroad tracks, the lack of river transport, highway roads of the appropriate level, aviation infrastructure, the required number of warehouses and even professionals who are capable of performing modern logistic tasks. But Ukraine has every chance to develop logistics in the country as one of the most priority areas in the economy.

Many international logistics companies deal with international transportation of agricultural products, which promptly, with strict observance of all legislative rules and norms, carry out the delivery of goods.

Key words: agricultural logistics, international logistics, material flow, logistic supply chain, international market.

Стаття надійшла до редакції: 31.10.2017 р.